

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

מקץ

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ה
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים וארבע לבריאה

לזכות

הרה"ת השליח ר' ארי' הלוי בן חי' רחל שיחי' לאנג
ליום הולדתו, כ"ח כסלו - נר ד' דחנוכה ה' תהא שנת פלאות דגולות
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ונחת חסידותי מיו"ח שי'
ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר ובפרט בהשליחות העיקרית
להכין את העולם לקבל פני משיח צדקינו

*

לזכות

הת' השליח יעקב יצחק הלוי שיחי' לאנג
ליום הולדתו, ב' טבת - נר ז' דחנוכה ה' תהא שנת פלאות דגולות
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר
ויה"ר שיגדל להיות חסיד ירא שמים
ולמדן לנח"ר כ"ק אדמו"ר מה"מ

*

נדפס ע"י הוריו השלוחים

הרה"ת ר' ארי' הלוי וזוגתו מרת דבורה לאה שיחיו לאנג

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula*!!!
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

מקץ

ועוד ועיקר: להוסיף בלימוד והפצת פנימיות התורה (ותורה בכלל – ענינו של יעקב), שמן (רוזן דרוזין) שבתורה, באופן שמאיר „על פתח ביתו מבחוץ“⁷, „יפוצו מעינותיך חוצה“⁸, „עד דכליא רגלא דתרמודאי“⁷.

(משיחות ש"פ מקץ, שבת (ו') חנוכה, אדר"ח טבת תשנ"ב)

(7 שבת שם.
8 משלי ה, טז.)

מכך מובן, שלמרות שבפשוטות משמעות המלה „מקץ“ היא בדרך כלל „מסוף“, ומשום כך אכן אין רש"י צריך להסבירה בפעמים הקודמות שבהן היא מוזכרת, הרי בפסוקנו יש בפשוטות כמה קשיים לבאר את המלה באופן זה, ומשום כך היתה אפשרות טובה יותר, לכאורה, לבאר את המלה „מקץ“ שבפסוקנו באופן אחר, ולכן צריך רש"י לחדש, שגם בפסוקנו

פירושו לשון קצה, ה' נמצא ג"כ על ההתחלה (מכיון שגם ה"תחלה" הוא „קצה“ – כדלקמן סעיף ד').
ולכן אין רש"י מפרש זה בפסוקים הקודמים – כי שם אין נפ"מ אם הוא לשון קצה או לשון סוף: משא"כ כאן, באם ה' פירוש „מקץ“ לשון „קצה“, הרי קצה הוא חלק מהדבר, היינו שהדבר לא נשלם (כמו ועשה כרוב אחד מקצה מזה שפירושו: בכפורת עצמו בקצהו), ובמילא פ' „זפרעה חולם גו“ – טרם שנשלמו הב' שנים „וזה לא יתכן כו“.. ולכן מפרש רש"י „כתרגומו מסוף“, שזה ה' בסוף ב' שנים*.

אבל אינו מובן: (א) ככו"כ מקומות מפרש רש"י פירושה של תיבה גם כשהפשוט אינו משתנה עי"ז [ראה רש"י בראשית ב, ה (אף שגם להפ' „הקדים“ הפשוט ד"טרם גו" הוא כמו להפ' „עד לא כו“]; ויצא ל, ח (אף שגם בהפ' „לשון עיקש“ מסיים רש"י „להיות שוה“); ועוד]. וא"כ הו"ל לרש"י לפרש תיבת „קץ“ בפעם הראשונה. (ב) ב"מקץ עשר שנים גו" יש נפקותא גם בהענין, שהרי נוגע לדינא – זמן החיוב לישא אשה אחרת (ראה פרש"י שם). (ג) בירמי' לד, יד: „מקץ שבע שנים תשלחו איש את אחיו העברי גו“.. ובדרך הפשוט** מוזכר לפרש לכאורה, שהכוונה היא לתחלת שנת השבע (כמפורש שם: יעברך שש שנים), ומה מוכח שכוונת רש"י ב"כל לשון קץ סוף הוא“, היינו גם לדבר שלא נשלם (וראה רמב"ן עה"פ מקץ שבע שנים (ראה טו, א) שכל שנת השבע, גם תחלתה, היא סוף המספר). ולפ"ו הרי מ"כל לשון כו"א אין הוכחה ש"מקץ שנתים ימים" פירושו לאחר שנשלמו ב' השנים.

(* וראה עז"ו לבוש כאן. שכוונת רש"י בזה היא, שלא נאמר ש"מקץ שנתים ימים" פירושו תחלת שנה השני. ולהעיר מרשב"ם כאן (שמפרש ג"כ ע"פ דרך הפשוט – ראה פירושו בר"פ ישב). ש"מקץ שנתים בלי (תיבת) ימים ה' משמע מקץ שנה יום א"י.

** משא"כ בדרך ההלכה – ראה ערכין לג, רע"א. ולהעיר מספרי (ראה טו, א) „מקץ שבע שנים. יכול מתחלת השנה“ – שחזרה מוכח. שגם בדרך ההלכה, תיבת „מקץ“ (אלוהי הגז"ש) אפ"ל גם על דבר שלא נשלם (וראה רמב"ן הנ"ל). אבל בש"ס (ערכין כח, ב) אמר בפשיטות „שביעית בסופה דכתיב מקץ שבע שנים“. ועפ"ו מובנת קושיית הש"ס שם לג, א.

א. „ויהי מקץ“

בתחילת הפרשה מצטט רש"י את המלים „ויהי מקץ“, ומפרש: „כתרגומו מסוף. וכל לשון קץ, סוף הוא“.

יש להבין: (א) רש"י מפרש רק את המלה „מקץ“, ואם כך, מדוע הוא מצטט גם את המלה „ויהי“?

(ב) מדוע קשה לפרש כאן שמשמעות המלה „מקץ“ היא „מסוף“, אשר משום כך אין רש"י מסתפק בהסברת המלה, אלא הוא זקוק להוכחות – בתחילה הוא אומר „כתרגומו“, שגם התרגום מבאר כך (תרגום אונקלוס, הקרוב ביותר לפשוטו של מקרא²), ולאחר מכן הוא מוסיף הוכחה שניה³ מכך ש"נ"ל לשון קץ סוף הוא". והרי, לכאורה, פירושו פשוט ביותר, ואין צורך בהוכחות?⁴

(ג) שאלה זו אף קשה יותר: המלה „מקץ“ כבר מוזכרת לפני כן בתורה – „ויהי מקץ ימים“⁵, „ויהי מקץ ארבעים יום“⁶, ו"מקץ עשר שנים"⁷ – ואם מלה זו טעונה הסבר, הרי רש"י היה צריך לבארה בפעם הראשונה. מדוע דוחה רש"י את ביאור המלה עד לפסוקנו, ורק אז הוא צריך להביא לכך הוכחות?⁸

(1) כ"ה ברוב הדפוסים. וכן הובא בלבוש כאן.
(2) שלכן כשרש"י מביא הוכחות לפירושו מתרגום – הוא מתרגום אונקלוס.

(3) כי הוכחה זו בלבד אינה מספיקה – שהרי ככו"כ מקומות מפרש רש"י דלא כתרגומו – מתחיל בפרש"י ע"כ בראשית (וגם במקומות שרש"י כותב „כתרגומו“, היינו לפי שגם בלא"כ מסתבר ל' לרש"י שכן הוא פירוש הכתוב, אלא שמ"מ מצד קושי שבהפירוש (וכיו"ב) – מביא הוכחה נוספת מהתרגום).

(4) וגם: מכיון ש"נ"ל לשון קץ סוף הוא" – הרי זו לכאורה הוכחה אלימתא שאדרבא א"א לפרש תיבת „מקץ“ באו"א, ולמה ל' לרש"י להוכיח מתרגומו?

(5) בראשית ד, ג.
(6) נח ה, ו.
(7) לך טו, ג.
(8) בגו"א כאן, שרש"י בא בזה לבאר שתיבת „קץ“ פירושה „סוף“ ולא „קצה“
[והוכחתו ע"ז מ"כל לשון קץ סוף הוא" היא: בא"ם ה']

להביא את 770 הביתה!
כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלוונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!
האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>
יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ג.ה.

מהתגלות תורת חסידות חב"ד ע"י רבינו הזקן בי"ט כסלו הולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז בכל שבעת הדורות דנשיאי תורת חסידות חב"ד, כולל ובמיוחד ע"י התייסדות ישיבת תומכי תמימים, חיילי בית דוד שיוצאים למלחמת בית דוד לנצח את אלה "אשר חרפו עקבות משיחך"¹, ולהביא בפועל ההתגלות דדוד מלכא משיחא², ובפרט בדורנו זה, שכבר נשלמו כל הענינים, וצריכים רק "לפתוח את העיניים" ולראות ש"הנה זה (המלך המשיח) בא"³.

* * *

מההוראות מהאמור לעיל בנוגע למעשה בפועל:

כיון שנוסף לכך שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, סוף הגלות, ודור הראשון של הגאולה, התחלת הגאולה, נמצאים אנו בימי סגולה השייכים להגאולה. יש להוסיף מיום ליום (כהוראת ימי חנוכה⁴ ש"מכאן ואילך מוסיף והולך"⁵) בהענינים המביאים את הגאולה בפועל ובגלוי.

ומהם:

חיזוק האמונה התשוקה והצפי' לביאת המשיח, עד כדי כך, שנרגש אצלו שכל זמן שמשיח צדקנו עדיין לא בא בפועל ובגלוי, ימיו חסרים, כדברי יעקב שאפילו מאה ושלושים שנה הם "מעט"⁶, כיון שעדיין לא באה הגאולה בפועל.

- 1) תהלים פט, נב.
- 2) ראה שיחת שמה"ת תרס"א – לקו"ד ח"ד תשפז, ב ואילך. סה"ש תש"ב ס"ע 141 ואילך.
- 3) ש"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.
- 4) ובאופן של פעולה נמשכת גם לאחר ימי חנוכה – שהרי "מעלין בקודש ו(עאכו"כ ש)אין מורידין" (שבת כא, ב).
- 5) שבת כא, ב. שו"ע או"ח סתרע"א ס"ב.
- 6) ויגש מז, ט.

לקוטי

משמעות המלה "מקץ" היא כבכל מקום, ועליו להביא לכך הוכחות.

אך יש להבין את עצם קביעה זו: במה שונה המלה "מקץ" שבפסוקנו מאותה מלה במקומות אחרים?

ב. "מקץ" – תוצאה של מאורע קודם

ההסבר לכך הוא:

כאשר התורה אומרת על מאורע מסויים, שהוא התרחש "מקץ" של זמן מסויים של מאורע קודם, מובן, שהמאורע השני לא הופיע לאחר המאורע הראשון רק מבחינת הזמן, אלא הוא תוצאה של המאורע הראשון. כלומר, המאורע הראשון גרם לשני.

כפי שאנו רואים במלה "מקץ" שבכל הפסוקים שהוזכרו לעיל: "וקין היה עובד אדמה" הביא לידי "ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה"; "נראו ראשי ההרים" הביא לידי "ויפתח נח את חלון התבה"; ושהותו של אברהם איבנו "עשר שנים בארץ כנען" היוותה את הסיבה⁹ ללקיחתו את הגר.

ומשום כך אומרים "מקץ", שהמאורע השני הוא הקץ – הסוף והתוצאה של המאורע הקודם. אך בפסוקנו לא ייתכן, לכאורה, לומר שה"קץ" והסוף של הענין המופיע לפני כן הוא ש"ופרעה חולם... וידבר¹⁰ שר המשקים...", כי להיפך: כיון שהמאורע הקודם נסתיים באופן אשר "ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחו"¹¹, הרי מובן, שכל מה שהתרחש עם שר המשקים כבר הסתיים לחלוטין קודם, ולא גרם לשום תוצאות בהמשך¹². אמנם, לאחר ש"ופרעה חולם..." והוא

9) ראה פרש"י לך שם.
10) פרשתנו מא, ט ואילך.
11) ס"פ וישב.

12) בפרש"י שם: "הווקא להיות אסור שתי שנים". ולפי זה ה' אפשר לפרש לכאורה "מקץ שנתים ימים" – משנשלמו שתי השנים שנגזרו על יוסף להיות אסור (וכמו "מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה" בפ' בא יב, מא –

שיחות

מקץ

סיפר את החלום לכל חרטומי מצרים וחכמיה "ואין פותר אותם לפרעה", הרי זה הביא לידי "וידבר שר המשקים..."¹³. אך הענין כשלעצמו לא גרם לשום תוצאות בהמשך.

מכך היו סוברים, לכאורה, שמשמעות המלה "מקץ" בפסוקנו אינה "מסוף", [אלא "מתחילה", כדלהלן בסעיף ג]. ולפיכך צריך רש"י להסביר, ואף להביא לכך הוכחות, שגם בפסוקנו משמעות המלה "מקץ" היא "מסוף".

לפי זה מובן מדוע מצטט רש"י את המלים "ויהי מקץ" – למרות שהוא מפרש רק את המלה "מקץ" – כי מה שמחייב להסביר את המלה "מקץ" שבפסוקנו, ולא את המלה "מקץ" עצמה, הם דוקא הקשיים המתעוררים על "ויהי מקץ": שהמאורע "ופרעה חולם..." שהתרחש אז – "ויהי" – הוא לכאורה איננו ה"קץ" של הענין שעליו מסופר לפני כן.

ג. "מקץ" – גם "התחלה"

אבן-עזרא, אשר אף הוא מסביר את פשוטו של מקרא, אומר¹⁴, שהמלה "קץ" יכולה

ראה פרש"י שם, מ). אבל מכיון שבפסוק לא נזכר כלל כמה זמן הווקא להיות אסור, הרי [נוסף לזה שמצד פשוטו הכתוב, "ופרעה חולם גו" אינו ה"קץ" של המאורע הקודם לו, שלכן הווקא רש"י לחדש שאעפ"כ גם "מקץ" שבפסוק זה פירושו "מסוף" (ולא "מתחלה"),

גם לאחר שרש"י מחדש כן, שמוה מובן שהווקא יוסף להיות אסור ב' שנים* – מכיון שכל המקור לזמן הגזירה הוא בפסוק זה עצמו ולא נזכר בפסוקים הקודמים, הרי] א"א לפרש ש"מקץ" כאן הוא סיום וגמר של איזה ענין וקא' אגמר זמן הגזירה – מכיון שבכתוב לא נזכרה כלל גזירה זו (משא"כ בפ' בא שם). ולכן מפרש רש"י ש"מקץ" כאן פירושו "מסוף" – ואינו סיום ותוצאה מהקודם לו (ראה לקמן הערה 19).

13) פרשתנו מא, ח"ט. וגם אז אמר "נער עברי עבד" (שם, יב וראה פרש"י שם).

14) שלח יג, כה. ראה טו, א. וילך לא, י. תהלים קיט, צו. וראה גם מהרש"א נדה נה, ב.

(* ומה שרש"י כתב "שתי שנים" בפסוק "שלפני" – הרי מובן שפירושו שם מיוסד על מה שמפרש תומ"י בפסוק שלאחריו מקץ מסוף וראה לבוש כאן: רש"י ז"ל כיון כאן להשלים פירושו כאן בפרשת וישב בסופה.

להתפרש אף במשמעות של "תחילה", ולא רק "סוף".

לפי זה אפשר היה להבין, שהמשמעות של מלה זו בפסוק "מקץ שנתיים ימים" אינה "סוף", אלא התחלה של "שנתיים ימים"¹⁵. והסבר הפסוק הוא: בתחילת שנתיים אלו התרחש חלום פרעה, לאחר מכן קרא פרעה ליוסף וכו', ולאחר שנתיים אלו התחילו שבע שנות השובע ושבע שנות הרעב.

אמנם, פירוש זה דחוק ביותר, כמובן, במיוחד כאשר מן הפסוק "וממחר האלקים לעשותו"¹⁶ מובן, ששבע שנות השובע התחילו במהירות – מיד לאחר חלום פרעה, אך עדיין הוא מתקבל יותר מאשר להסביר שכוונת המלה "מקץ" היא "מסוף", כאשר הענין של "זרעה חולם..." אינו "קץ" ותוצאה של המסופר לפני כן. אשר לפיכך צריך רש"י להביא הוכחה לפירושו, שמשמעות המלה "מקץ" כאן היא "מסוף".

ד. קצה – סוף והתחלה

אך עדיין יש להבין:

אמנם, קשה להסביר בפסוקנו שמשמעות המלה "מקץ" היא "מסוף", אך כיון שלפי דעת רש"י "כל לשון קץ סוף הוא", הרי לא ייתכן לומר שכוונת המלה "מקץ" בפסוקנו היא "תחילה", בשונה ממשמעות מלה זו בכל מקום. ומדוע צריך רש"י להביא לכך הוכחה גם מהתרגום?

ההסבר לכך הוא:

לפי אבן-עזרא יכולה המלה "קץ" להתפרש "פעם ראש פעם סוף", משום שלדעתו המלה "קץ" היא מלשון "קצה". ולכן אפשר להבינה הן

(15) וכמו "מקץ ארבעים יום" דפ' שלח שם ש"יתכן להיות ראש הארבעים" (ראב"ע שלח שם).

ו"ל, שלפי זה, פירוש "וישובו" הוא שתחילו לשוב מא"י בתחלת ארבעים יום. וכוונתו בזה לתרץ קושיית רש"י שם. ואכ"מ.

(16) פרשתנו מא, לב.

במשמעות של "ראש" והן במשמעות של "סוף", כי שניהם "קצוות"¹⁷.

לפי זה מובן, שאף לפי שיטת רש"י, שמשמעות המלה "קץ" בכל מקום היא "סוף", אינה הוכחה ברורה¹⁸ לכך שאין היא יכולה להתפרש במשמעות של "תחילה". שהרי אפשר לומר שכוונת המלה "קץ" בכל מקום היא "סוף" אינה מפני שהפירוש של "קץ" הוא "סוף", אלא מפני שהסוף הוא קצה. ואם כך, ייתכן שהפירוש הוא גם "תחילה". ולכן צריך רש"י להוכיח "כתרגומו"¹⁹.

ה. סוף הגלות או תחילת הגאולה:

מהענינים של "יינה של תורה" אשר בפירוש רש"י זה:

ב"ויהי מקץ שנתיים ימים" יש שני ענינים מנוגדים:

(א) מצד אחד זהו הסיום של התקופה שבה שהה יוסף בבית הסוהר, סוף גלות יוסף, שזו היתה התקופה הקשה והנחותה ביותר של יוסף בגלותו. כפי שידועים²⁰ דבריו של כ"ק מורי וחמי אדמו"ר על התקופה של עקבתא

(17) ראב"ע תהלים שם.

(18) אבל גם מזה ראי' ש"קץ" אין פירושו "קצה", כי באם פירושו ה' לשון קצה – ה' נמצא גם על תחלה (כמ"ש הגו"א כאן, נעתק לעיל הערה 8). ומ"מ אי"ו ראי' מוכחות, ולכן הווקח רש"י להביא ראי' מ"תרגומו". וראה הערה הבאה.

(19) אלא שהוכחה זו בפני עצמה אינה מספיקה – כי הגם שאונקלוס מתרגם הכתובים בד"כ לפי פשוטו של מקרא, הרי בכ"כ מקומות מפרש רש"י דלא כהתרגום (כנ"ל הערה 3), ולכן מביא הוכחה מ"זכר לשון כו"ל" שמוזה מוכח (אף שאינה ראי' מוכחות) ש"קץ" אין פירושו "קצה", כבהערה הקודמת.

גם י"ל, שב"זכר לשון קץ סוף הוא" בא רש"י גם לבאר שלשון "מקץ" נופל גם על דבר שאינו תוצאה מהמאורע שנוכח לפניו. כי להפ' ש"קץ" הוא לשון "קצה", מסתבר לומר שהכוונה ב"מקץ" היא הגמר והסיום של ענין שלפניו, משא"כ להפ' ש"קץ" הוא "סוף" – הרי ה' "סוף" שייך גם כשה"סוף" הוא מחוץ להדבר (ראה רמב"ן בפ' ראה שם).

(20) לקר"ד ח"א סח, א"ב. וראה גם מכתב ת"ת שבת"ת תשכ"ה (לקו"ש חכ"ג ע' 435).

ומתגעגעים לגאולה האמיתית והשלימה.

וכיון שבנ"י עוסקים בלהט ("קאכן זיך") בביאת המשיח – הרי מובן, שבכל ענין מחפשים לכל לראש את השייכות עם "אחכה לו בכל יום שיבוא".

ובנדו"ד: בעמדנו בימי החנוכה – הגם שבחנוכה כלולים כו"כ ענינים – מדגישים לכל לראש את שייכותה עם הגאולה: סיבת היו"ט היא בשל נס פך השמן שאירע בקשר עם הדלקת המנורה בביהמ"ק, ואח"כ היתה חנוכת המקדש ע"י החשמונאים (פינו את היכלך וטהרו את מקדשך). הרי זה מזכיר ליהודי מיד, וזה מוסיף לו עוד יותר באחכה לו בכל יום שיבוא ובנין וחנוכת ביהמ"ק השלישי, והדלקת המנורה ע"י אהרן כהן גדול, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

. . . ועד"ז מובן גם בנוגע לפרשה שקוראים בשבת חנוכה זו: מיד כשיהודי שומע וקולט בקריאת התורה את המילה "מקץ" – מתעורר הוא: אהא! זה מרמז על קץ הגלות, וקץ הימים וקץ הימין³, קץ הגאולה! אח"כ כאשר הוא קורא ושומע את ההפטורה – "ראיתי והנה מנורת זהב כולה גו"⁴ – הוא קולט מיד שהמדובר הוא אודות הגאולה העתידה!⁵

הקריאה אודות הנשיאים בכלל ואודות נשיא לשבט ראובן בפרט – מזכירה לו מיד שבגאולה האמיתית והשלימה יהיו כל הנשיאים, ואז יתגלה איך שבנ"י הם ה"בכור" דכל העולם כולו.

נר רביעי דחנוכה – מזכיר מיד את הגאולה הרביעית. הזמן בו תהי' שלימות גילוי אלקות בכל ד' רוחות העולם.

... ועד"ז איז אויך מובן בנוגע צו דער פרשה וועלכע מ'לייענט דעם שבת חנוכה: גלייך בשעת אַ איד הערט און דערהערט בקריאת התורה דעם וואָרט "מקץ" – כאַפּט ער זיך: אַהאַ! דאָס איז מרמז אויף דעם קץ הגלות, און קץ הימים און קץ הימין³, דער קץ הגאולה!
דערנאָך בשעת ער לייענט און הערט די הפטורה – "ראיתי והנה מנורת זהב כולה גו"⁴ – דערהערט ער גלייך אַז דאָס רעדט זיך וועגן די גאולה העתידה!⁵

די קריאה וועגן די נשיאים בכלל און וועגן נשיא לשבט ראובן בפרט – דערמאָנט אים גלייך אַז מ'וועט האבן די אַלע נשיאים בגאולה האמיתית והשלימה, און דעמולט וועט נתגלה ווערן ווי אידן זיינען דער "בכור" פון כל העולם כולו.

נר רביעי חנוכה – דערמאָנט גלייך אויף דער גאולה הרביעית. ווען עס וועט זיין שלימות גילוי אלקות בכל ד' רוחות העולם.

(משיחות ש"פ מקץ, שבת חנוכה תנש"א)

- (3) ראה אוה"ת ריש פרשתנו. לעיל ע' 15. וש"נ.
- (4) זכר' ד, ב.
- (5) מדרש – הובא בלקו"ת בהעלותך לד, סע"ב.

כאשר אדם שקוע בתוקף ("ליגט שטארק") בענין מסויים, הרי טבע בן אדם, שכאשר באים ענינים נוספים הוא מחפש ומוצא – לכל לראש – את הנקודה המשותפת עם הענין שבו הוא שקוע (אע"פ שיכולים להיות בזה עוד ענינים, וענינים עיקריים).

בנוגע לבני"י, ובפרט בסוף זמן הגלות (לאחרי שכלו כל הקיצין¹, וכ"ק מו"ח אדמו"ר העיד שכבר עשו תשובה וסיימו הכל) – "שקועים" הם ב"אחכה לו בכל יום שיבוא"², שבמשך כל היום (בכל יום) מחכים

דעקבא דמשיחא, שלפנות בוקר מתגבר החושך ביותר.
(ב) מצד שני, דוקא אז הוא ה"קץ" וההתחלה של גאולת יוסף²¹.

מצד שני ענינים אלו, יש שני פירושים²² אף בפנימיות התורה: אם ה"קץ" בפסוקנו רומז ל"קץ דשמאלא"²³ או ל"קץ²⁴ הימין"²⁵.

1. "כתרגומו" – רמז לגלות

לכך רומז רש"י בפירושו על "ויהי מקץ":
כאמור לעיל (סעיף ב"ג), ניתן להסביר את המלים "מקץ שנתיים ימים", בשני פירושים:

א) ההתחלה והראש²⁶ של "שנתיים ימים" שיבואו לאחד מן. כלומר, אז התחילה גאולת יוסף, בהתאם לפירוש בפנימיות הענינים, שאז התחיל "קץ הימין"²⁷.

ב) הסוף של שנתיים ימים" שהיו לפני כן. שאז היה סוף הגלות, ובפנימיות הענינים – "קץ דשמאלא"²⁸.

- (21) ראה ב"ד כאן. וראה אוה"ת פרשתנו (ח"ב) שם, א.
- (22) שניהם הובאו ונתבארו באוה"ת (שם) ריש פרשתנו.
- (23) זהר פרשתנו קצג, ב. קצד, א.
- (24) לשון הפסוק סוף דניאל. וראה זח"א נד, סע"א. סב, ובכ"מ.
- (25) לקו"ת להארז"ל עה"פ.
- (26) לשון הראב"ע בתהלים שם (וראה גם פירושו בפ' שלח שם). וראה הערה הבאה.
- (27) ואף שגם "קץ הימין" הוא בחי' מלכות דאצילות שנקראת אחרית וסוף – הרי "בקדושה גם הסוף הוא בחי' ראש", שלכן "אחרית (עם הכולל) גימט' כתר" (אוה"ת שם).
- (28) להעיר, שבוור שם קצג, ב מפרש ש"מקץ" הוא "אתר דלית ב' זכירה", ו"שנתיים ימים" – "דתב דרגא לדרגא דאית ב' זכירה". ולפי"ז, לפי הוהר "קץ דשמאלא" – "מקץ" אינו נמשך ל"שנתיים ימים", משא"כ לפי הארז"ל "קץ הימין". וגם בזה מתאימים ב' פירושים אלו לב' הפירושים ב"מקץ" שבדרך הפשט, כי להפירוש "מקץ-מתחלה", "מקץ" הוא ההתחלה והקצה של השנתיים

ואף לכך רומז רש"י באומרו "כתרגומו מסוף" – כי התרגום, בשפה הארמית, רומז²⁹ לענין הגלות.

2. יש קשר בין שני הפירושים

ענין נוסף נרמז בפירוש רש"י כאן:
כיון שכל הפירושים על אותו פסוק קשורים ביניהם³⁰, מובן, ששני הפירושים שהוזכרו לעיל על פסוקנו קשורים ביניהם, למרות שהם מנוגדים בתוכנם:

על ידי הזיכרון וההעלאה של ניצוצות הקדושה הנמצאים ב"קץ דשמאלא", מגיעים ל"קץ הימין"³¹.

ולכן רומז רש"י בסיום פירושו "וכל לשון קץ סוף הוא", שב"סוף" יש "כל לשון קץ", שבכך נכלל גם ענין ה"תחילה", כפירוש האבן-עזרא, שהרי "אלו ואלו דברי אלקים חיים"³², עד ל"קץ הימין", המופיע בסוף דניאל, כי על ידי ה"סוף", על ידי הזיכרון של "קץ דשמאלא", נגיע לידי "קץ הימין", בגאולה העתידה על ידי משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו בקרוב ממש.

(משיחות ש"פ מקץ תשכ"ה)

- ימים, משא"כ להפ' "מסוף" – ויהי מקץ אינו הגמר (והתוצאה) ד"שנתיים ימים" שלפניו, כנ"ל ס"ב.
- (29) שהרי תרגום התורה ללשון ארמי הוא, לפי שבזמן הגלות לא כולם הבינו לשון הקדש. ולהעיר מתו"א עז, ד. עה, ריש ע"ג.
- (30) ראה בארוכה לקו"ש ח"ג [המתורגם] ע' 35.
- (31) ראה גם אוה"ת שם [בפ' מרז"ל (שבת כא, ע) בד] שתכלה רגל מן השוק]: "להעלות בחי' רגל השמאלי שמתלבש בקץ דשמאלא. ואז יהי' קץ הימין" (אלא שבאוה"ת שם מבאר זה בפ' הארז"ל ואינו מקשר זה עם פי' הוהר).
- (32) עירובין יג, ב. וש"נ. – והרי כלל זה הוא גם על "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש (שהרי) ניתן למשה מסיני" (נסמן בלקו"ש ח"ד [המתורגם] ע' 69-70).

הוספה

בשורת הגאולה

ט.

בשעת אַ מענטש ליגט שטאַרק אין אַ געוויסע זאַך, איז דער טבע בן אדם, אַז בשעת עס קומען נאָך זאַכן זוכט ער און געפינט – צום אַלעם ערשטן – די נקודה משותפת מיט דער זאַך אין וועלכער ער ליגט (אע"פּ וואָס אין דעם קענען זיין נאָך ענינים, און ענינים עיקריים).

בנוגע צו אידן, ובפרט בסוף זמן הגלות (לאחרי וואָס כלו כל הקיציין¹, און כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט מעיד געווען אַז מ'האָט שוין תשובה געטאַן און מ'האָט אַלץ פאַרענדיקט) – „ליגט מען“ אין „אחכה לו בכל יום שיבוא“², אַז במשך כל היום (בכל יום) וואָרט מען און מ'בענקט נאָך דער גאולה האמיתית והשלימה.

און וויבאַלד אַז אידן קאָכן זיך אין ביאת המשיח – איז פאַרשטאַנדיק, אַז אין יעדער זאַך זוכט מען לכל לראש די שייכות מיט אחכה לו בכל יום שיבוא.

ובנדו"ד: שטייענדיק בימי החנוכה – איז הגם אַז חנוכה האָט אין זיך כו"כ ענינים – אונטערשטרייכט מען צום אַלעם ערשטן איר שייכות מיט דער גאולה: דער יו"ט קומט צוליב דעם נס פון פך השמן וואָס האָט פאַסירט בקשר מיט הדלקת המנורה אין ביהמ"ק, און דערנאָך איז געווען די חנוכה המקדש ע"י החשמונאים (פינו את היכלך וטהרו את מקדשך). דערמאָנט דאָס גלייך אַ אידן, און דאָס גיט ביי אים צו נאָכמער אין זיין אחכה לו בכל יום שיבוא און בנין וחנוכה ביהמ"ק השלישי, און הדלקת המנורה ע"י אהרן כהן גדול, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(1) סנהדרין צו, ב.

(2) נוסח „אני מאמין“ (נדפס בכמה סידורים) – ע"פ לשון הכתוב חבוקק ב, ג. פיה"מ להרמב"ם סנהדרין הקדמה לפרק חלק היסוד הי"ב.

לזכות

כ"ק אַדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ

מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

❧ ❧ ❧

ויה"ר שעי"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

❧ ❧ ❧

יחי אַדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

לְעוֹלָם וָעֶד